

VELKOMMEN TIL SPORET VED SKELLERUP ÅDAL

Sporet i Skellerup Ådal er et meget varieret spor med både å, eng, marker, smålunde og stejle dalskrænter med stor udsigt. Der er parkering ved Knebel Renseanlæg i Skellerup (Parker kun mod syd, så tankvogne kan nå påfyldningsrøret!). Ruten er ca. 4 km, men kan kortes lidt. Numrene nedenfor henviser til kortet.

1 HELE MOLS' RENSEANLÆG

Indtil 1990'erne var vandkvaliteten meget dårlig i Knebel Vig. Urenset spildevand fra landsbyerne løb via vandløb ud i den dybe (13-17 m), men lukkede, vig. Hele Mols er nu kloakeret, og spildevandet samles og renses her. Vandkvalitet, bund- og badeforhold i vigen er nu i stærk bedring. Da renseanlægget blev bygget, fandt man en skaldyngede med flint - køkkenmødingen fra en stenalderboplads. Dengang var bakken Holmbjerg et næs (holm), som skød sig ud i ådalen, der dengang var en fjord.

2 LANDSBYEN SKELLERUP

I ældste kilde (1446) bliver landsbyen Skellerup kaldt Scielrup. Af olddansk skial (skel) og -torp (om udflytterby), dvs by udflyttet (fra Knebel) til "skellet" mellem Knebel, Vistoft og Tved Sogne. Ved landboreformen ca. 1800 flyttede ingen af Skellerups gårde ud af den trygge landsby. Nu er der kun to aktive landbrug tilbage – begge med planteavl (korn og raps), det ene også med limousine-kødkvæg, slagtet og solgt lokalt, samt slagtesvin.

3 NYT OG GAMMELT LØVHEGN

Her og andre steder eksisterer rester af ældre løvtræshegn domineret af tornede træer og buske som Slåen (blomster hvidt i april), Tjørn, Mirabel og Skov-Æble. Den høje alder kan ses af urterne i bunden, fx hvidblomstrede forårsarter Hvid Anemone og Stor Fladstjerne. Et nyt hegn ovenfor (fra omkring 1990) rummer flere frugt- og nødbærende arter til glæde for vildtet, mus samt træk- og ynglefugle.

4 MERGELGRAV MED MARKSTEN-FYLD

Nær toppen ligger en gammel mergelgrav, hvor man har

gravet kalkrigt ler til at modvirke forsuring af markjorderne. I nutiden ender området utallige marksten her – flere hundrede tons. Nyd udsigten over hele ådalen og bakkerne omkring den.

5 GAMMEL AGEVEJ TIL STRANDS

Op over bakken ses rester af en gammel agevej, Agerbakken, mellem Knebel og Strands. En anden rest ses sydpå ved Sdr. Molsvej, hvor den går over i Randmosevej.

6 SOGNESKELSGRØFTEN

Helt fra oldtiden foretrak man naturlige grænser, fx vandløb, som skel mellem landsbyer (ejerlaug og sogne). Sogneskelsgrøften, et gammelt tilløb til Skellerup Å, danner grænse mellem Knebel og Vistoft Sogne. I dag er vandløbet stærkt reguleret, snorlige og dybtliggende, og derfor næsten uden plante- og dyreliv.

7 LILLE LUND MED ELLESUMP

Området har flere små lunde. Alle er fugtige og derfor domineret af Rød-El. De er gamle stævningskove fra en tid, hvor hver gård havde skovlod til selvforsyning med brænde, hegning, skafter mm. Den høje skovalder kan ses af den artsrige skovbundsflora med Hvid Anemone, Fir-

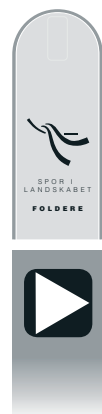
blad, Skov-Angelik, Skov-Galtetand mm. Der er mange Rådyr her (klovspor, barkskrælning og nattelejer).

8 SKELLERUP Å OG ENGE

Skellerup Å er reguleret allerede i 1800-årene. Helt op i vor tid beholdt Skellerup, Vistoft og Knebels gårde små skov- og englodder. På de våde enge høstede man enghø – det vigtige vinterfoder til husdyrene. Gamle kort viser de mange lange, smalle lodder. Øget dræning muliggjorde senere opdyrking af engene, men nu åbner forskellige tilskud mulighed for permanent græs eller brak. Langs åen ses gul Engkabbeleje og skjærmpflanzen Kvan. I maj-juni er der Nattergal og sommerfuglen Aurora (hvid med orange vingespids).

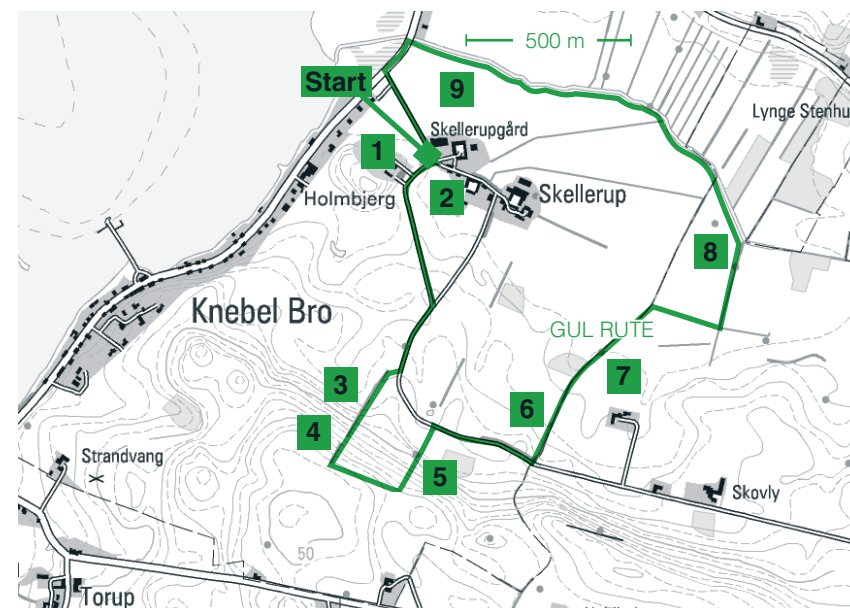
9 BRAKLAGT ENGJORD MED TRÆOPVÆKST

Da EU i 1980'erne havde store korn-, kød- og smørlagre, indførtes tvunget braklægning af landbrugsjord. Engen her har været braklagt siden da. Da den hverken afgræsses eller slås, gror den til i høje græsser og mod syd i birk. Endnu er det åbent terræn, hvor Sanglærke og Agerhøne kan trives, men om kun 20 år kan det være ung birkeskov.

Se efter
den gule folderkasse
– her starter sporet

Ruten er på sporet afmærket
med gule trekkanter på pæle

VILDE DYR OG PLANTER PÅ SPORET

Nattergal

Gråbrunlig småfugl. I yngletiden hævder hannen territorie med en flot, kraftig, varierende stemme, der især høres om natten. Høres oftere end den ses. Kærsangeren ligner nattergalen i form, farve, levested og sang, dog mangler nattergalens bløde dybe fløjt. Alm. ynglefugl i fugtig løv- og blandingsskov langs søer og åer. Trækker til overvintring i Afrika.

Angelik

Stor, markant "skærmplante" med hvidlige blomsterskærme. Bliver 1,5-2 meter høj. Alm. i lysere, fugtig skov på god jord. Stængelen er sprød, hul og blådugget af voks, der kan gnides af. Stængelbladene er reduceret til "oppustede" svøb. Arten spredes ikke så let og findes derfor mest i gammel skov.

Rådyr

Lille hjortear. Rød-brun pels om sommeren, mere grålig i den øvrige del af året. Hvidt "spejl" omkring halen. Forekommer i stort tal over hele landet, ses ofte græssende på marker og åbne terræner lige før solopgang og lige efter solnedgang. Optræder i vinterhalvåret i småflokke. Brunst: juli-august. Rålam fødes i maj-juni.

Rød-el

Brunviolet bark med rødlig lød. Let at kende på sine små "kogler", der rummer hunblomster og senere frøene. Hanblomster sidder i "rakler" - små aflange "pølser. Vokser langs søbredder, bække, åer og i moser. Klarer sig godt i våd jord, fordi den har store rodknolde med bakterier, der kan lave kvælstofgødning af luftens frie kvælstof.

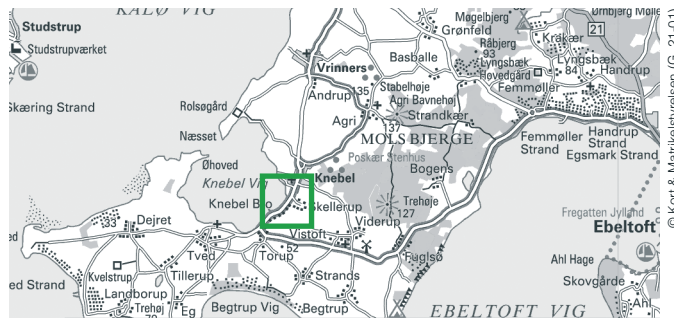
Engkabbeleje

Opret, saftig stængel (10-40 cm) med mange smørgule blomster, der sidder enkeltvis i spidsen af stængel og sidegrene. Store, grønne, blanke, nyreformede blade. Vokser i små tuer i våd jordbund i enge, ved søer, langs vandløb mm. Blomstring: april-maj.

Vibe

Kraftigt bygget vadefugl med tydelig nakketop. Mørk overside med grønligt skær, sort bryst og hvid bug. Alm. ynglefugl og trækgæst. Findes ved kysten, på marker og enge, hvor den bygger rede. Optræder med akrobatiske flyvning med dyk og drejninger. Uden for ynglesæson ses den i flokke. Ses fra februar til november.

© Kort & Matrikelsviseisen (G. 21.01)

Sporet ligger på det sydvestlige Mols. Fra Randers/Århus kører man via Rønde ad Molsvej mod Ebeltoft. I Egens Havhuse drejes mod syd ad Havhusevej mod Knebel. I sydenden af Knebel passerer først kirken (th.) og derefter Skellerup Å. Følg lige derefter skilt til Skellerup (tv.). Fra Ebeltoft køres til Fæmmøller Strand. I rundkørslen drejes mod syd langs kysten (Fuglsøvej), som følges ca. 8 km til Knebel Vig. Her følges Holmbjergvej mod nord igennem Knebelbro, følg herefter skilt til Skellerup (th.). Busrute 361 fra Rønde og Bybuslinie 1 fra Ebeltoft kan benyttes til Knebel Skole. Den grønne firkant viser udsnit svarende til rutekortet på indersiderne.

GPS-kordinater til startpunktet: 56.20558°, 10.48465°.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Som gæst hos lodsejerne er du velkommen til fods. Hund holdes i snor; pas på afgrøder og el-hegn. Ruten går gennem husdyrfolde - gå udenom og ikke igennem kvægflække. Støvler og robust tøj anbefales pga. vandet i ådalen og tornede planter. Ruten er ikke farbar for barnevogn og gangbesværede.

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet.

Projektet har følgende samarbejdspartnere:

Danmarks Naturfredningsforening · Dansk Skovforening
Friluftsrådet · Kommunernes Landsforening · Landbrugsraadet
Landdistrikternes Fællesråd · Skov- og Naturstyrelsen
Støttet med tilskud fra tips- og lottomidler til friluftslivet

Tekst: Naturvejleder Jens Reddersen, DGI-Karpenhøj
Tegninger: Michael Petersen

Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos:
Landbrugsraadet, Axeltorv 3, 1609 København V
Telefon 33 39 40 00 · Fax 33 39 41 61

WWW.SPOR.DK

SPOR0245 · Søs Jensen · 9/2005

Sporet ved Skellerup Ådal

KORTSIGNATURER - RUTEKORT

- Levende hegn
- Trægruppe
- Dige
- Jernbane
- Sti
- Vej
- Motorvej
- Gul rute

4 Henvi sning til forklaring

SPOR I
LANDSKABET